

Tanyada

12
agost
2014

Per canviar-ho tot

Aquesta tardor de 2014 hem de viure una de les etapes fonamentals del procés sobiranista al Principat. Alhora, també tant al País Valencià com a les Illes Balears continuarà l'inexorable desgast del règim de 1978. Mentrestant, el sistema capitalista ens va normalitzant les noves condicions de vida per a la classe treballadora i la resta de classes populars en aquesta nova etapa. I el patriarcat ens va demostrant la seva capacitat d'adaptar-se amb noves formes però amb el mateix fons.

Ens trobem davant l'expectativa d'un canvi polític i social. Aquesta expectativa, però, no està exempta de riscos. Cap expectativa de canvi està mai exempta del risc de ser reconduïda cap a falses sortides. Un dels nostres principals reptes com a moviment ha de ser tenir la capacitat d'alimentar i organitzar aquestes expectatives de canvi alhora que ser fermes en evitar els riscos de reconducció cap a falses sortides. Alguns dels debats més intensos que hem tingut com a moviment estan marcats precisament per la dificultat en saber conjuntar totes dues coses.

Cal treballar per a fer de la independència de tots els Països Catalans un objectiu majoritari i irrenunciable. Alhora, ens caldrà múscul i autonomia organitzativa i de discurs per a poder enfrontar-nos als intents de renúncia que en el camp nacional vindran abonats per les elits polítiques i econòmiques, especialment en la conjuntura de procés sobiranista al Principat.

Cal continuar denunciant les conseqüències de les nefastes polítiques que anys i anys de governs del PP han afectat el País Valencià i les Illes. Alhora, però, cal ser contundents en la denúncia de l'alternança en forma de tripartit com a sortida vàlida que permetrà solucionar les problemàtiques socials, nacionals o ecològiques. Ens caldrà coratge i capacitat organitzativa per a mantenir l'horitzó del canviar-ho tot per damunt de l'onada d'integració institucional del progressisme.

Cal treballar per a mantenir viva la crítica al sistema socioeconòmic i patriarcal. Continuar assenyalant que el problema d'arrel és el sistema capitalista, que només hi ha sortida viable per a les classes populars amb la substitució del capitalisme per un model socialista. Continuar dient ben alt que cal combatre el patriarcat d'arrel i que només una alternativa feminista pot generar una societat de persones iguals. I assenyalant com a inòqües les sortides de reforma de l'estat o de regeneració de la partitocràcia que propugnen algunes iniciatives "rupturistes". Estendre la idea que amb la denúncia del règim polític no n'hi ha prou, que cal un canvi en la seva totalitat. Per a fer-ho caldrà sobre-tot cap clar a l'hora de dissenyar la intervenció institucional i electoral del nostre moviment, i fer realitat aquella màxima que diu que sense moviment al carrer el treball institucional no serveix per a res.

Els propers mesos han de ser d'agitació, de lluita al carrer, d'organitzar sectors cada cop més grans de població. Però també han de ser mesos de debat intern per a poder encarar els reptes que se'ns plantejaran

des de la fortalesa ideològica. Endavant OSAN ja hem posat fil a l'agulla a aquest debat amb la publicació d'un opuscle sobre el procés sobiranista. En aquest document exposem la nostra opció per la desobediència per a poder materialitzar el referèndum d'autodeterminació, per l'inici de dinàmiques nacionals de ruptura per a construir un programa per canviar-ho tot, per l'articulació d'un moviment de les classes populars autònom de l'oficialisme polític i social i per l'elaboració d'un full de ruta de construcció nacional.

La nostra tasca com a organització en els propers mesos serà treballar conjuntament amb altres organitzacions en l'impuls de la campanya Independència per canviar-ho tot, fer un treball intern per a la concreció d'un full de ruta per la construcció nacional, dinamitzar iniciatives, mobilitzacions i institucions que des de l'àmbit nacional posin dempeus un programa per canviar-ho tot i continuar treballant en les dinàmiques de mobilització social i feminista que han anat apareixent aquests darrers anys. Esperem saber estar, colze a colze amb la resta d'organitzacions i del moviment popular, a l'alçada.

sumari

3. L'estratègia de l'esquerra independentista: La unitat popular catalana

9. Contra l'Europa realment existent

15. Algunes reflexions sobre la participació institucional

Tanyada

Coberta: Joan Miró. El Segador (1937)

Obra perduda, feta per a l'exposició universal de París en suport a la lluita contra el feixisme

Edita: Endavant (OSAN)

Consell editor, comissió de comunicació

Barcelona, La Barraqueta

c. Tordera 30, baixos, 08012 Barcelona.

València, Nou Racó de la Corbella

c. Maldonado 46, baixos, 46001, València

www.endavant.org

Llicència Creative Commons

Reconeixement compartir amb la mateixa

llicència (by-sa) 3.0

Sou lliure de copiar, distribuir i comunicar públicament l'obra amb les condicions següents:

- Reconeixement: heu de reconèixer-ne l'autoria

- Si transformeu o modifiqueu aquesta obra per generar-ne una obra derivada, només podreu distribuir l'obra resultant amb la mateixa llicència, una de similar o una de compatible.

L'estratègia de l'Esquerra Independentista:

la Unitat Popular catalana

Cal consolidar el contrapoder popular català, combatent estratègies que reforcin la recuperació de l'hegemonia política i social total de les classes dominants

Des que va ser fundada, Endavant, Organització Socialista d'Alliberament Nacional, ha considerat que el camí per a l'emancipació de la classe treballadora catalana i les altres classes populars, per a l'assoliment de la independència nacional i per a la consecució de la revolució socialista als Països Catalans, passa per la creació, articulació i difusió d'un contrapoder popular català com a vertebració de la classe treballadora i les classes populars catalanes, l'expressió política del qual correspon a una *Unitat Popular catalana*.

Per Endavant, la Unitat Popular havia de poder articular tot el potencial revolucionari i antisistèmic d'aquests grans corrents, massa sovint presentats com a inconexos, que són el catalanisme independentista, el moviment obrer, el moviment feminista i els diferents

moviments socials i populars sorgits a partir del darrer terç del segle XX.

L'estratègia de la creació d'aquest contrapoder popular entronca amb la tradició històrica de resistència de la classe treballadora catalana, una resistència fonamentada en el teixit associatiu de caràcter obrer, popular i horitzontal que ha esdevingut històricament el motor dels aixecaments, revoltes i insurreccions populars en defensa de la pròpia identitat i dels seus interessos de classe, amb diferents formes d'expressió, que han anat des de la mobilització popular reivindicativa a la resistència armada. La fi del cicle obert amb el procés de reforma política de l'Estat espanyol després del franquisme i l'entrada en la fase terminal de l'autonomisme; la

situació d'agudització de l'ofensiva del capitalisme neoliberal i patriarcal, en el marc de la construcció de la Unió Europea, i les conseqüències d'això sobre la classe treballadora dels Països Catalans, sobre la seva estructura econòmica i sobre el seu entorn natural, i finalment, la crisi de legitimitat democràtica del sistema polític de democràcia formal burgesa, amb la pèrdua total de sobirania dels estats i les institucions escollides limitadament pel poble cap a organismes que en són cada vegada més allunyats i sense cap control democràtic, ja suposaven, aleshores, el marc concret en el qual situàvem la nostra lluita. No eren situacions conjunturals, sinó que manifestaven tendències estructurals cap a la crisi sistèmica, política i democràtica del patriarccapitalisme i, en el

nostre context nacional, del marc polític autonòmic, que havia estat expressió política de l'aliança del bloc de classes dominants, i que aconseguí el suport d'amplis sectors socials.

El temps transcorregut ha permès la condensació d'aquelles tendències. D'una banda, el capitalisme ha viscut el desencadenament i extensió de la seva major crisi sistèmica, que davant la debilitat de les forces obreres i populars de les economies del centre i la semiperifèria s'ha resolt amb una intensificació de l'ofensiva del capital contra els drets de les treballadores i el desmantellament dels serveis socials i, d'una manera cada vegada més evident, contra la democràcia, amb la dictadura del capital sobre qualsevol òrgan o institució

amb un mínim control democràtic formal, acompanyada d'un increment de la repressió exercida per uns estats als quals queda el paper de guardes jurats dels interessos del capital financer. L'evidència cada vegada més clara d'aquest saqueig de les classes dominants, de la crisi del sistema econòmic, a més del frau democràtic del sistema polític burgès, ha suposat el creixement d'un sentiment de descontentament social i polític creixent.

D'altra banda, si bé estretament relacionada amb l'anterior, s'ha fet evident la crisi política al si de l'Estat espanyol, en finalitzar el cicle autonòmic, amb el final del *pujolisme* al Principat, i amb les temptatives de reforma impulsades per les diferents forces. Primer amb els intents de re-

forma dels estatuts d'autonomia, amb la resposta en forma de completa negativa de l'Estat, i amb l'inici d'un fort procés de recentralització i increment de l'ofensiva per la desnacionalització i espanyolització arreu dels Països Catalans sota dominació espanyola. Aquesta negativa ha suposat una crisi per al model d'encaix consolidat amb l'autonomisme i, al Principat sobretot, l'aparició d'un creixent sobiranisme al si de sectors socials importants que fins ara havien estat la base social de l'autonomisme.

Però si bé Endavant i l'Esquerra Independentista van saber predir el declivi del sistema autonòmic i van entendre el caràcter sistèmic i històric de la crisi capitalista, el desenvolupament de tot plegat ha estat molt més ràpid que la consolidació política i organitzativa del moviment de l'Esquerra Independentista, i que el creixement i la consolidació de les lluites socials, obreres i populars que han de ser a la base del contrapoder popular català. Un contrapoder popular que hauria de vertebrar i

articular en tots els àmbits (local, municipal, comarcal, nacional, social, econòmic, laboral i institucional) espais de participació política i social alternatius als existents, desobedients a la legalitat franco-espanyola, emmarcats dins una estratègia de construcció nacional i expressió dels interessos polítics i històrics de la classe treballadora i les classes populars catalanes.

Aquest desfasament entre la fi d'allò vell i l'aparició d'allò nou, a causa de la debilitat encara de l'alternativa popular emancipadora, ha suposat l'aparició de diferents fenòmens, processos i moviments, a l'esquerra i a la dreta, que han capitalitzat i protagonitzat, sovint de manera breu però intensa, el creixent sentiment popular de descontentament, social i nacional. I la burgesia catalana, a través de les seves expressions polítiques, ha maniobrat i s'ha resituat políticament en aquest context de crisi, per cercar un nou marc polític i recuperar una base social que li permeti mantenir l'hegemonia: una part, reforçant l'aposta per la

incorporació a l'Estat espanyol, expressada políticament en el PP i el seu impuls a la recentralització autonòmica, que té el suport majoritari de la gran burgesia arreu del país, també d'importants sectors de la mitjana i petita burgesia i, fins i tot, d'amplis sectors de les classes subalternes a les Illes i al País Valencià; i una altra, una part minoritària de la gran burgesia al Principat, però majoritària entre la mitjana i petita burgesia d'aquest territori, i també entre amplis sectors de les classes subalternes articulats al seu voltant, formulant políticament una nova oferta de CiU dirigida al sobiranisme que, tanmateix, no vol suposar cap perill per al capital financer ni cap veritable retorn de la sobirania real al poble català.

Així, en la mesura que els estats han estat buidats de sobirania en favor d'organismes internacionals que garanteixen els interessos del capital financer i de la minoria dominant, les forces polítiques al servei de les classes dominants han pogut redefinir la

forma concreta de la seva històrica necessitat de pacte i incorporació amb l'Estat espanyol, de cara a recuperar la legitimitat política i cultural, amb l'objectiu de reconstruir el consentiment social perdut amb la crisi. Però la força coercitiva real de les classes dominants segueix essent, com al llarg de la història, l'aparell de l'Estat espanyol, i en aquest estat i en la reformulació del seu sistema polític autonòmic es troben, finalment, els dos camins.

La tasca de l'Esquerra Independentista i de les forces de la Unitat Popular, doncs, passa per reforçar i fer avançar el seu projecte, integrar aquest descontentament social i nacional en un projecte global

emancipador, per al qual la independència és l'única forma que tenim les treballadores dels Països Catalans de garantir la destrucció total del poder polític a través del qual la classe capitalista ens explota i, per tant, l'única via per a construir el socialisme. Ara, com abans, doncs, cal consolidar el contrapoder popular català, combatent estratègies que reforcin la recuperació de l'hegemonia política i social total de les classes dominants, i evitant caure en les derives originades al voltant dels moviments i reordenacions de les forces polítiques al seu servei.

Deu anys enrere constatarem la gran desmobilització i neutralització soferta pel moviment popular i de resistència

nacional, tant a causa de la desmobilització i integració de l'esquerra sucursalista espanyola, com de la burgesia col·laboracionista catalana des de la reforma del franquisme fins a entrats els anys 90, en què es començava a experimentar un ascens de nous moviments populars i d'alguns amb arrels anteriors però, en essència, deslligats de les forces compromeses amb al sistema.

Defensàvem que una de les tasques prioritàries de l'Esquerra Independentista havia de ser la reactivació d'aquest conglomerat social, que la construcció d'una força política independentista i revolucionària, l'Esquerra Independentista, havia de ser

La Unitat Popular no només ha de defensar l'autodeterminació com un procés d'empoderament popular i de transformació social, també ha de treballar activament per la independència dels Països Catalans i la veritable sobirania econòmica, condicions necessàries per a la construcció d'una autèntica democràcia econòmica i social

paral·lela a la construcció i consolidació d'una àmplia força popular antisistèmica, autònoma en tot moment del moviment polític, però coincident estratègicament amb els seus objectius. Aquesta força popular hauria d'estar constituïda pel moviment obrer, els moviments socials i el teixit associatiu que mantinguin una posició d'enfrontament a la dominació nacional i social. La relació simbiòtica entre ambdues forces, la política i la social, és la base del contrapoder popular català. També el treball a l'AMEI i la CUP, en tant que representants institucionals de l'Esquerra Independentista i com a part de la futura Unitat Popular, va ser una de les prioritats que plantejàrem.

L'Esquerra Independentista ha treballat molt en aquest temps: ha augmentat i consolidat el seu treball en la lluita de la classe treballadora i pels drets socials, incrementant la presència al si del moviment obrer i prenent un paper creixent en les lluites en defensa dels serveis socials. Ha fet créixer la seva presència territorial, reforçant i sovint vertebrant al seu voltant el teixit popular als barris i viles. Ha desplegat una intensa activitat municipalista que ha donat lloc al Principat a l'esclat i desplegament de les candidatures de la CUP i d'altres projectes municipalistes, i la consolidació d'aquestes com a representants institucionals del moviment, que han permès fer visible l'alternativa política de la Unitat Popular

estenen-la a més sectors socials i moviments populars, i han recollit una part important, encara minoritària però creixent, del descontentament social i nacional. L'entrada al parlament autonòmic del Principat de la CUP-AE s'inscriu, doncs, en aquesta lògica i reflecteix en bona mesura la tasca feta pel conjunt del moviment polític.

Aquest creixement i consolidació han confirmat l'encert dels plantejaments fets per l'Esquerra Independentista i Endavant, però suposa també nous reptes. En concret, convertir el creixement del suport social en creixement i consolidació del moviment popular; expandir territorialment el projecte; definir la Unitat Popular, la seva estruc-

turació i el seu programa de mínims.

La Unitat Popular, com a expressió política del contrapoder popular català, i aliança de les forces i moviments populars, va més enllà de l'Esquerra Independentista; i també va més enllà de la pròpia expressió institucional, articulada al voltant de la CUP i les altres alternatives municipalistes arreu del país. Cal que la seva articulació es desenvolupi i s'estengui arreu del territori, a partir d'un programa de mínims que en cada moment permeti l'acumulació de forces i en garanteixi l'equilibri, tant en l'àmbit territorial com entre les zones metropolitanes urbanes i les comarques interiors.

Un programa de mínims que inclogui la independència, la sobirania econòmica, el control públic dels sectors estratègics, la crítica al deute i la negativa al seu pagament, el rebuig a la Unió Europea i la defensa d'una alternativa anticapitalista dels pobles i de les treballadores, la defensa dels serveis públics, l'aturada de tota privatització i la recuperació de serveis, una defensa i praxi de radicalització democràtica, la construcció nacional i la defensa de la llengua catalana, una pràctica feminista i antipatriarcal, i la defensa del territori.

També cal que la Unitat Popular desemmascari la vinculació entre el model econòmic causant de la crisi, i el seu reforçament i agudització que se'ns imposa com a sortida, i la corrupció i crisi de legitimitat del sistema polític.

Entenem que la Unitat Popular als Països Catalans ha d'assumir una línia política clarament independentista; l'obertura que implica el plantejament d'Unitat Popular pel que fa al projecte de l'Esquerra Independentista dels anys 80 no ha de suposar una renúncia a l'aposta de trencament amb els estats espanyol i francès. La Unitat Popular no només ha de defensar l'autodeterminació, entesa com un procés d'empoderament popular i de transformació social, sinó que també ha de treballar activament per la independència total dels Països Catalans. La independència i la veritable sobirania econòmica són condicions necessàries per a la construcció d'una autèntica democràcia econòmica i social, on l'economia estigui al servei de les persones i el desenvolupament econòmic estigui centrat en les necessitats de la classe treballadora i la resta de les classes populars catalanes, i no pas de poders econòmics i polítics aliens.

Contra l'Europa realment existent

El paper reservat als Països Catalans en la divisió internacional del treball té fortes vinculacions amb el dels altres països del sud d'Europa: desmantellament de l'estructura industrial i agrària i substitució per un model centrat en el turisme i els serveis, la construcció i l'especulació immobiliària.

La construcció d'un model propi de socialisme feminista per als Països Catalans requereix encara molta feina de construcció de contrapoder popular, estructures polítiques, comunicatives, econòmiques i de tot tipus. La construcció d'aquests instruments de contrapoder ens pot permetre, fins un cert punt, anticipar les formes d'organització i les relacions econòmiques i socials que volem per a uns Països Catalans independents. Però a banda de construir el contrapoder popular cal tenir una estratègia concreta adreçada a la destrucció del poder polític i econòmic ara mateix imperant. Malgrat que la pròpia degradació d'un règim és sempre la condició de possibilitat principal per al seu enderrocament, no es pot esperar que caigui per si sol ni que les institucions d'aquest puguin ser substituïdes plàcidament per les estructures del poder popular. Cal plantejar les prioritats estratègiques en el camí, encara llarg,

per enderrocant les institucions de la burgesia i substituir-les per les del (contra)poder popular.

L'opressió del poble treballador català s'exerceix ara mateix des de dos fronts institucionals. D'una banda, els estats nacionals espanyol i francès. De l'altra, i en perfecta aliança amb aquests, tot un entremat internacional d'institucions polítiques i financeres, d'entre les quals destaca la Unió Europea per la capacitat d'incidència directa que té en l'àmbit legislatiu i en els poders executius dels estats.

Contra l'europeisme com a opció de progrés

Durant més d'un segle tant el conjunt del catalanisme com les forces progressistes en general han vist en Europa una promesa del progrés, la democràcia i el respecte dels drets nacionals que les estructures arcaiques i fortament

reaccionàries de l'Estat espanyol feien impossibles. Aquesta visió ha estat sempre amarada d'idealisme i, per tant, ha tingut una correspondència molt relativa amb la realitat. La brutalitat del nacionalisme francès davant l'especificitat nacional catalana (basca, corsa, bretona, occitana) o la connivència d'aquest amb el feixisme durant la Segona Guerra Mundial en són mostres fefaents.

En qualsevol cas, la mateixa República Francesa, amb tota l'explotació i l'autoritarisme inherents a la dictadura de la burgesia (l'anomenada democràcia burgesa), no deixava de mostrar la possibilitat de nivells de desenvolupament econòmic i social i de llibertats polítiques molts superiors als dels diferents règims autoritaris espanyols, dels quals el franquisme en fou tan sols la forma més acabada. Així, durant la Transició els objectius, majoritàriament compartits, de sufragi universal, llibertats de premsa, opinió i associació i estat del benestar, podien seguir veient Europa i l'estructura institucional d'aquesta (aleshores CEE) com un objec-

tiu a perseguir. A més, el catalanisme burgès podia veure Europa com una garant de l'autogovern en la mesura que podria moderar les tendències agressivament nacionalistes de l'Estat espanyol.

L'experiència real de la integració de l'Estat espanyol a la CEE primer i a la UE després, però, han mostrat un panorama molt diferent. La Transició no va ser només un procés de reforma o substitució de l'estructura institucional del franquisme, sinó també un procés d'integració en l'economia globalitzada en el qual l'entrada a Europa era l'eix principal. Les polítiques econòmiques a partir del 1977 van seguir estrictament les directrius de l'FMI i l'OCDE i existia un fort interès per part de tots els països industrialitzats en el procés de liberalització de l'economia espanyola, amb l'objectiu d'aprofitar les possibilitats d'inversió que generava. El resultat és que, a l'inrevés del que molts esperaven, les polítiques socials i econòmiques desplegades des d'aquell moment han estat agressivament antiobreres. Naturalment això no era cap novetat: la dura repressió polí-

tica de la dictadura tenia com un dels seus principals objectius l'explotació a cor què vols dels treballadors i les treballadores. Però mentre que la dictadura franquista, en els darrers anys, es va trobar amb una oposició política i sindical duríssima i un moviment vaquístic de gran intensitat entre el 1970 i el 1976, el nou règim ha pogut aplicar les polítiques neoliberals amb la connivència de la socialdemocràcia (PSC, PSPV i PSIB, tots integrats o aliats amb el PSOE), els sindicats majoritaris (CCOO i UGT) i fins i tot els antics partits comunistes (PSUC i PCE) i, per tant, davant de la impotència dels reduïts (però creixents) sectors revolucionaris. La promesa de la integració a Europa com a meca del progrés i la democràcia i com a garantia contra la involució va tenir un paper decisiu en aquest aspecte.

Aquesta meca del progrés i la democràcia havia d'alleujar, també, l'opressió de les dones i les desigualtats de gènere davant del model tradicional-catòlic de l'Espanya franquista. L'experiència, però, ens diu que la UE no només no aposta

NOM I COGNOMS:

DIRECCIÓ:

POBLACIÓ:

TELÈFON:

CODI POSTAL:

COMARCA:

CORREU ELECTRÒNIC:

SUBSCRIPCIÓ 10€

COL·LABORACIÓ 20€

NÚMERO DE COMPTÉ:

BANC O CAIXA: _ _ _ _

OFICINA: _ _ _ _

NUM CONTROL: _ _

COMPTÉ: _ _ _ _ _

AUTORITZO QUE CARREGUEU AL CC O LLIBRETA INDICADA ELS REBUTS QUE SE US PRESENTARAN EN CONCEPTE DE SUBSCRIPCIÓ A LA REVISTA TANYADA.

SIGNAT:

per destruir les desigualtats econòmiques i socials entre ambdós sexes, sinó que ha contribuït a imposar formes de treball caracteritzades per la temporalitat i la precarietat, que han afectat especialment les dones i que s'aprofiten de la sobre-explotació de les dones a través de la doble jornada laboral i de la gratuïtat de les tasques de cura i reproductives. A banda, caldria remarcar una presència notablement menor de dones en les diferents estructures que conformen una Unió Europea que tampoc en això és diferent.

L'escenari inesperat de la involució a l'europea es va donar pel fet que la integració de l'Estat espanyol a l'economia globalitzada es produeix just en el moment de l'ensulsiada del keynesianisme econòmic, del pacte capital-treball posterior a la Segona Guerra Mundial i de l'estat del benestar (sempre dit aquest terme amb el màxim escepticisme) que en resultava.

D'altra banda, pel que fa als drets nacionals i culturals, encara que la UE no ha hagut d'intervenir de

manera directa, ja ha donat mostres evidents que la idea que Europa podia ser una alia-da en el conflicte històric amb els estats espanyol i francès és un mite. D'una banda, la llengua catalana, és a dir, la llengua pròpia d'una nació de tretze milions d'habitants (i utilitzada d'una manera o una altra per la majoria d'aquests habitants) no és llengua pròpia de la Unió. La causa d'aquest fet rau en el fet que els catalans no tenim un estat propi que representi tota o una part de la nació (en aquest cas el català passaria a ser automàticament llengua de la Unió) i en el fet de que la Unió Europea és una unió d'estats on el poder l'exerceixen aquests estats (Espanya i França són socis importants) amb la influència directa que tenen sobre les institucions decisives. El resultat és que la UE mai no ha fet cap reconeixement, per eteri que sigui, del dret a l'autodeterminació de les nacions en cap dels seus tractats. Tota la literatura, de moda entre el sobiranisme cofoista, sobre les possibilitats legals de reconeixement d'un

estat català independent no expressen, sobretot, realitats jurídiques o polítiques, sinó que fan de la necessitat virtut. La certesa que la burgesia principatina no acceptarà mai cap situació juridicopolítica que l'exclouï de la UE fa que aquest sigui un front ideològic principal pels profetes de la independència indolora, entestats a evitar la confrontació de classe necessària en un procés català d'independència. La crua realitat és que la UE no ha donat mai cap mostra d'una sensibilitat superior en qüestió de drets nacionals i que no hem d'oblidar mai que la UE és, també, Espanya i França (ambdues amb dret de veto a un nou estat membre).

Contra l'Europa neoliberal

La integració a Europa de l'Estat espanyol no ha acomplert cap de les expectatives que tant el catalanisme com els sectors progressistes hi havien dipositat. Que ara aquests mateixos sectors no se'n recordin es deu al simple fet que són ells mateixos els actuals executors del neoliberalisme als Països Cata-

lans amb les conseqüents desindustrialització, precarització del treball, degradació dels serveis públics, privatitzacions, corrupció i retallades de llibertats.

Aquesta traïció de les expectatives es deu a dos factors: d'una banda, el canvi d'hegemonia ideològica dins la UE mateixa; de l'altra, el paper reservat als Països Catalans dins la divisió del treball a escala europea.

El canvi d'hegemonia ideològica va íntimament vinculat a la necessitat del capitalisme global de redreçar la tendència decreixent de les taxes de benefici mitjançant l'obertura de nous mercats (com el dels Països Catalans) d'on obtenir mà d'obra barata i l'obertura de

nous nínxols d'inversió mitjançant la privatització d'empreses públiques. No és, per tant, un canvi reversible mitjançant la lluita ideològica dins el propi sistema.

El paper reservat als Països Catalans en la divisió internacional del treball té fortes vinculacions amb el dels altres països del sud d'Europa: desmantellament de l'estructura industrial i agrària i substitució per un model centrat en el turisme i els serveis, la construcció i l'especulació immobiliària. L'Estat espanyol, amb una estructura industrial i agrària tradicionalment dèbil, executa aquestes polítiques amb gust (contra els interessos, com sempre, de les classes populars), però les conseqüències per al model productiu dels

Països Catalans (tradicionalment més industrialitzats i amb una estructura agrària més eficient) han estat catastròfics. Els Països Catalans són ara un dels balnearis d'Europa, amb la construcció d'infraestructures d'oci com BCN World, grans prostíbuls i macrozones turístiques.

Aquest model, d'altra banda, es correspon també amb el que la República Francesa ha reservat als territoris catalans sota la seva ocupació.

Independència: ruptura amb els estats i la UE

La independència ha esdevingut, per tant, l'única opció per trencar amb aquest model de desenvolupament econòmic. La pretensió, típica del nacionalisme burgès (avui reconvertit en independentisme/sobiranisme), que el simple fet de deixar de tributar a Espanya pot redreçar la davallada dels salaris reals i la degradació de l'estat del benestar és absurda i naïf (quan l'expressen les seves bases) i malintencionada (quan l'expressen els seus dirigents).

És la UE qui, davant la crisi brutal que pateixen els treballadors i les treballadores del sud d'Europa, ha receptat duríssimes polítiques d'ajust que no

només són antiobreres sinó que tampoc van adreçades als objectius declarats de restabliment del creixement. És la UE qui ha establert com a doctrina econòmica ineludible les polítiques fiscals regressives, la privatització de serveis públics, la precarització del mercat de treball, etc.

Tot això no només demostra que la UE, com qualsevol estat capitalista, és el consell d'administració

de la burgesia europea. L'estructura institucional que té és més opaca i antidemocràtica que la de qualsevol dels estats que la conformen. El Parlament de la Unió Europea, l'únic òrgan d'elecció popular, disposa d'una capacitat d'actuació real molt limitada, i el seu paper es redueix a ratificar les decisions ja preses pels estats membres. Les decisions realment importants són preses per institucions

no elegides democràticament, com ara la Comissió Europea, el Banc Central Europeu o el Tribunal de Justícia. El que havia de ser una garantia contra la involució és ara mateix un instrument de liquidació de la sobirania popular i el sufragi universal.

Ruptura amb el capitalisme global: experiència internacional

Sortir de la UE és una necessitat del mateix tipus que alliberar-se de la dictadura de l'FMI, el BM i l'OMC. És l'única opció si ens volem alliberar de les polítiques d'ajustament i del pagament del deute il·legítim. Això no només és una suposició, sinó que en tenim la certesa per una llarga experiència internacional que comença als anys 80. És en aquest període quan en països de la perifèria del capitalisme (Amèrica Llatina i Àfrica, principalment) es dona un transvasament massiu de recursos del treball cap al capital en base al xantatge del pagament del deute. L'experiència d'aquests països demostra que si acceptem la dictadura de la UE, l'FMI, el BM i l'OMC el futur té una sola direcció: un atur estructural

massiu, menys salaris, pitjors condicions de treball i un estat del benestar desmantellat o inexistent. L'alternativa, la ruptura, pot ser dura, però és l'única manera de desbloquejar un camí de sentit únic. L'experiència de països com Veneçuela, Bolívia o Equador, per esmentar només els casos més recents, demostra que és l'única via de sortida davant d'un drenatge constant dels recursos del país en forma de pagament dels interessos del deute.

La ruptura amb la UE serà, a més, una aportació a la lluita internacional contra el capitalisme. No oblidem que la UE és responsable directa de l'espoli i el saqueig dels recursos naturals a escala mundial, de l'explotació laboral en la divisió internacional del treball, de mantenir un sistema-món que manté la major part de la població en situació d'exclusió social, fam i misèria, i de participar en múltiples intervencions militars per tal de seguir implementant totes aquestes polítiques. Que planteja un model de desenvolupament insostenible en l'àmbit ecològic i mediambiental, alhora que promou una agricultura de grans explotacions intensives al servei del capital i no de les classes populars.

Trencar amb la UE és, per tant, l'única opció internacionalista, i

no val la pena tenir en consideració els discursos del cosmopolitisme disfressat d'internacionalisme. La realitat d'aquesta «unió de pobles» ens l'expliquen els milers de morts a les costes europees del mediterrani, la proliferació de les presons per a migrants (Centres d'Internament per a Estrangers Zapadores, a València, i Zona Franca, a Barcelona, per esmentar només les del nostre país) o els casos d'expulsions massives de migrants protagonitzades pels governs espanyol, francès o italià. Tots aquests són clars exemples del que passa quan Europa tanca portes i posa en mans d'una empresa privada (Frontex) el control de les fronteres exteriors.

En lluita permanent contra la UE

La crisi econòmica i les receptes que la UE proposa, així com la percepció, encara minoritària però cada cop més àmplia, que la UE no és cap aliat «demòcrata» en la lluita pels drets nacionals dels catalans i les catalanes, han trencat el consens europeista que ha caracteritzat fins ara la societat catalana. Aquesta conjuntura, unida al fet que en el nostre país no existeix un antieuropeisme de dreta rellevant, ens obliga a iniciar una ofensiva propagandística continuada. Aquesta ofensiva hauria de te-

nir com a horitzó tàctic immediat una campanya de denúncia de les polítiques de la UE i de promoció de la idea que la sortida de la UE és imprescindible si es pretén oferir una alternativa a l'espoli social massiu de les polítiques anticrisi.

Però no ens hem d'aturar aquí, i hem de convertir aquest eix en una constant en els propers anys si volem convertir aquest antieuropeisme sociològic en un fenomen polític real. Perquè aquesta lluita tingui tota la força possible cal que aprofitem, també, la coincidència objectiva d'interessos amb les classes populars del sud d'Europa, igualment desposseïdes per la troica i igualment decebudes pel miratge europeu. Aquesta és ara mateix la baula dèbil de la UE pel que fa a legitimitat política i cal acumular pressió sobre aquesta. És hora de teixir unes aliances internacionals estables amb els sectors anticapitalistes del sud d'Europa que comparteixin aquests objectius.

Algunes reflexions sobre la participació institucional

La lluita institucional suposa el difícil engranatge de combinar reforma i ruptura. De conciliar, en paraules de Gramsci, «les exigències del moment actual amb les exigències de futur, el problema del “pa i la mantega” amb el problema de la revolució, convençuts que en l’un hi és l’altre»

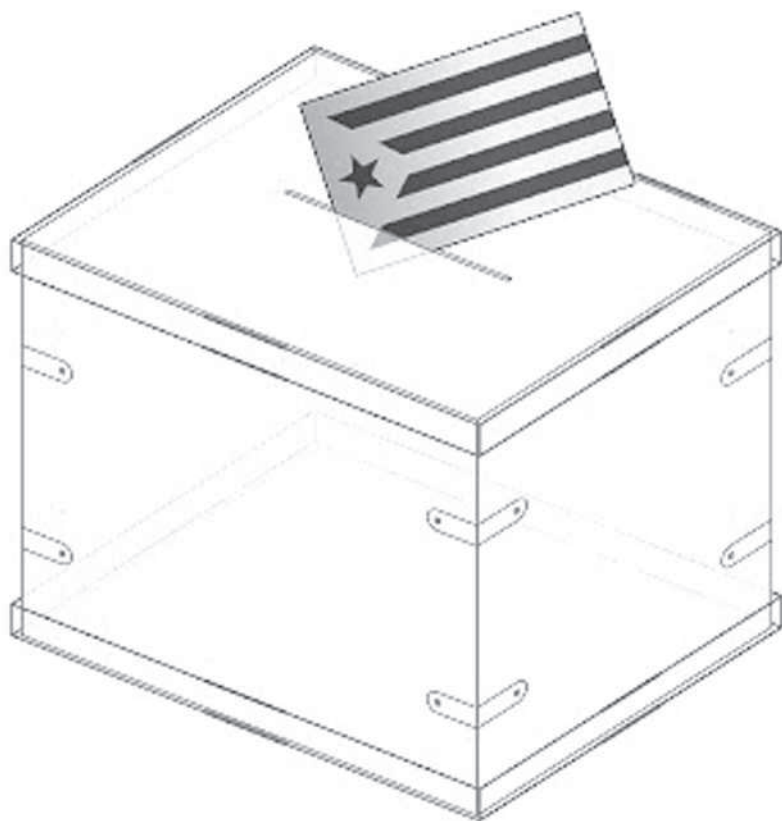
«Cal comprendre (i la classe revolucionària aprèn a comprendre-ho per la seva pròpia i amarga experiència) que no es pot triomfar sense aprendre a prendre l’ofensiva i a portar a terme la retirada amb encert.» 1

La intenció d’aquest article és aportar algunes reflexions sobre la lluita institucional i sobre quina és la seua funció en un projecte revolucionari. Així, si bé s’ha tractat teòricament sobre la conveniència o no de la lluita institucional en un projecte de ruptura, de manera bastant àmplia, no s’ha tractat amb el mateix detall com ha de ser eixa participació institucional per a veritablement contribuir a la construcció del socialisme. Assumint d’inici que el capitalisme no és reformable i que apostem per la construcció del socialisme com a sistema radicalment democràtic i al servei dels interessos de la classe treballadora i les classes populars, la lluita institucional suposa el difícil engranatge de

combinar reforma i ruptura, de la lluita per les reformes sense perdre de vista l’objectiu estratègic de liquidació total de l’ordre existent. De conciliar, en paraules de Gramsci, «les exigències del moment actual amb les exigències de futur, el problema del “pa i la mantega” amb el problema de la revolució, convençuts que en l’un hi és l’altre». 2

A) La lluita institucional com a peça de construcció d’una alternativa socialista

Ens trobem en un estadi en el qual la correlació de forces juga en contra nostre, en el qual no som encara capaces de jugar-li un veritable pols integral per canviar la relació de poder entre institucions/estat i les classes treballadores/populars. Un estadi, però, on sí que és possible, i en esta línia ens situem, construir dics de contrapoder popular, espais de contra-

poder que puguen disputar esta relació, i l'estratègia de «guerra de posicions» pot usar-se per englobar la nostra aposta pràctica —i en construcció— de noves formes d'intervenció institucional com a part contributiva a la construcció del projecte de la unitat popular.

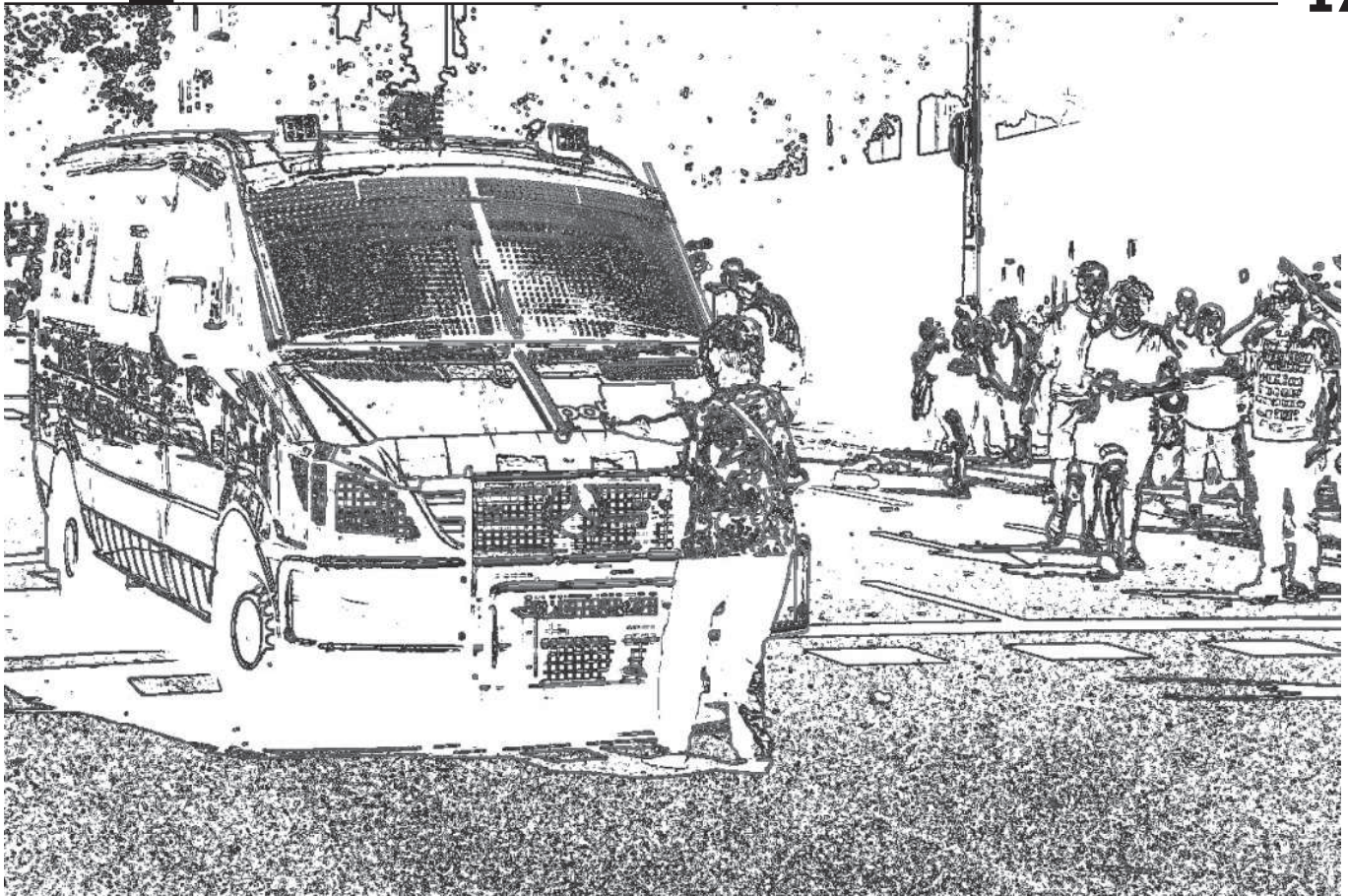
De com construïm estos dics i de com la lluita institucional hi contribuïx tractaria bona part de les preocupacions que tot moviment que s'atansa a participar en les institucions hauria

de tenir; així, si bé una part dels riscos de la participació institucional estan en la cooperació per part de les institucions del projecte de ruptura, una altra part està en el fet que el nostre discurs i sobretot la nostra pràctica siga capaç de construir estos espais de contrapoder popular, de creació de consciència alternativa al capitalisme. Entendríem que les pràctiques tendents a canviar la relació de forces en la societat i les pràctiques tendents a crear lligam social al-

ternatiu al del capital no són plànols dicotòmics, són dos moments de la mateixa estratègia de construcció de poder popular. En crear lligam social alternatiu al del capital es modifiquen les relacions de força. Però també cal assumir accions institucionals tendents a modificar les relacions de força per conservar i expandir els espais en què es crea i recrea llaç social alternatiu al del capital.

Entenent que una de les primeres realitats que el poder (institucional o no) tempteja és la solidesa d'eixos espais de construcció del socialisme, de la consciència que hi presenten, la capacitat de fer xarxa, de la qualitat de la seua anàlisi de la realitat, de l'existència o no d'estudis fonamentats per a la construcció de les alternatives o dels canvis estructurals

1. LENIN, V. I. *L'«esquerranisme», malaltia infantil del comunisme*, Edicions Internacionals Sedov. Germinal, 1920. Sense fer revisionisme ni citar Lenin de manera selectiva, en la referència als partits revolucionaris diu: «De tots els partits revolucionaris i d'oposició derrotats, van ser els bolxevics els que van retrocedir amb més ordre, amb menys crebant del seu exèrcit, amb una conservació millor del seu nucli central, amb les escissions menys profundes i irreparables, amb menys desmoralització, amb més capacitat de reprendre l'acció d'una manera més àmplia, encertada i enèrgica. I si els bolxevics van obtenir aquest resultat, va ser exclusivament perquè van desemmascarar i van expulsar sense pietat els revolucionaris de paraula, obstinats en no comprendre que cal retrocedir, que cal saber retrocedir, que és obligatori aprendre a actuar legalment en els parlaments més reaccionaris, en les organitzacions sindicals, en les cooperatives, en les mutualitats i altres organitzacions semblants, per més reaccionàries que siguin.» Esta participació, però, s'ha de complementar amb el fet de combinar les accions legals amb les il·legals o desobedients, negar «les il·lusions pacifistes» o inclús amb un eventual «boicot a les eleccions parlamentàries» si s'estigués en el moment de tornar a envoltar el Parlament o alguna acció semblant.

necessaris; per exemple, com plantegem una economia productiva, quins estudis existeixen sobre realitats productives als PPCC, quin plantejament de sobirania energètica fem, etc.

B) El caràcter de les institucions i l'Estat

«A Europa occidental i a Amèrica el Parlament s'ha fet extraordinàriament odiós a l'avantguarda revolucionària de la classe obrera.» 3

La inèrcia en els discursos, la retòrica i la pràctica comunicativa segueixen presentant ara, en plena crisi de la democràcia li-

beral i dels estats nació com a dipositaris de sobirania popular, l'Estat i les seues institucions burgeses com a garanties del bé comú, de l'interès general o com a forma política de la societat civil. Així, l'operació de revestir de neutralitat i asèpsia ideològica les institucions, els budells dels tràmits burocràtics, és eixerida i generalitzada. De la coerció al maquillatge i la persuasió per passar per alt que l'Estat i les seues institucions continuen essent l'instrument central per a exercir la dominació sobre la majoria treballadora i els sectors populars.

No es pot deixar de recordar que amb la participació institucional fem una incursió en un espai aliè, hostil i buit de continguts emancipadors, en un escenari preparat per a la lluita dins del sistema. La partitocràcia a més es dibuixa en el plànol de la separació entre dirigents i dirigits i per l'autopromoció individual i egocèntrica.

Plantejar, per tant, una lluita institucional al servei del moviment de l'esquerra independentista dels Països Catalans amb l'objectiu de la construcció de la unitat popular ha de conformar-se, en paraules de Lelio

2. En referència al procés contrahegemònic de molts moviments i organitzacions populars, en particular en Sud-amèrica, de manera que si el camí ha estat la disputa quotidiana per reformes progressives i per aconseguir una millora relativa de les condicions de vida dels grups més desfavorits, el canvi sociopolític radical ha operat com l'objectiu estratègic que dotava i dota de sentit cadascuna d'estes reivindicacions aconseguides, o bé per aconseguir, no sense contradiccions. GRAMSCI, A. «El problema de les comissions internes» en *escrits periodístics de L'Ordine Nuovo*, Editorial Tesis XI, [Buenos Aires] (1991), p.61.

3. Segueix: «És indiscutible. I es comprèn perfectament, perquè és difícil imaginar quelcom més vil, més abjecte, més traïdor que la conducta de la immensa majoria dels diputats socialistes i socialdemòcrates en el Parlament durant la guerra i després». LENIN, V. I. *L'«esquerranisme», malaltia infantil del comunisme*, Ed. Internacionals Sedov. Germinal, 1920, p.20.

Basso, com una «participació antagonista», això és participar en les institucions amb la finalitat que esta participació servisca per a modificar les relacions de força en favor de les classes populars, és a dir, transfigurar algunes porcions de l'Estat en instàncies antagòniques pel que fa a la lògica del capital. Per Basso, inspirat en Gramsci, els antagonismes de la societat burgesa s'expressen també a

Plantejar una «participació antagonista», participar en les institucions amb la finalitat que esta participació servisca per a modificar les relacions de força en favor de les classes populars, és a dir, transfigurar algunes porcions de l'Estat en instàncies antagòniques pel que fa a la lògica del capital.

l'Estat. L'Estat, per tant, no és un bloc compacte i és possible una participació que no sigui assimilable ni neutralitzable pel poder burgès.

C) La participació antagonista com a instrument revolucionari

La «participació antagonista» és un concepte dinàmic i en construcció. No pretén este article explorar exhaustivament com es configuraria, però intuïtivament algunes idees apunten com la podem articular.

Un estadi previ apunta que la lluita institucional, la participació electoral i posterior representació, no pot ser una finalitat en si mateixa, ja que pot convertir el projecte emancipador en una figura retòrica i possibilista. En paraules de Marx, la política és una manifestació derivada i dependent, no és un nivell autosuficient, no s'explica a si mateixa, no té un fi en si mateixa, es tracta d'un conjunt de mecanismes i accions, aparentment autònoms (només aparentment), orientats a realitzar objectius que sempre són ex-

trapolítics.

Plantejar la lluita institucional com una finalitat en si mateixa ha portat històricament a la «fuga de la praxi». Les esquerres institucionals constituïdes en partits clàssics per les quals allò electoral i l'activitat institucional es converteix en l'eix de l'activitat acaben fugint de les tasques pràctiques i teòriques que este temps els exigeix. Per exemple, per articular eixos espais de contrapoder, es conformen d'anar incorporant amb un biaix tecnòcrata les demandes que els sectors mobilitzats proposen en el millors dels casos; en el pitjor, condicionen els espais de mobilització per rebaixar les seues propostes, a fi de presentar propostes realistes per a les quals les institucions tinguen competència. Eixa «fuga de la praxi», eixe distanciament de la funció crítica-revolucionària, s'explica per la incapacitat política i social que tenen per a encarar eixes tasques, per la seducció que exerceixen els formats espectaculars i mediàtics o «racionals» i tecnocràtics, per les limitacions teòriques que els impedeixen superar els estadis

4. BASSO, L.: «La partecipazione antagonistica» en *Neocapitalismo e sinistra europea*, Bari, Editori Laterza, 1969

5. MAZZEO, M. «La izquierda independiente argentina frente al desafío electoral». En paraules de l'autor per explicar la fugida de la praxi: «Allò electoral, quan és el corol·lari de la fugida de la praxi, s'assembla massa a l'intent de convertir la impotència en virtut.»

6. Cal en algun moment reflexionar sobre com fins i tot certs espais que presenten una pràctica desobedient, encara que els objectius siguin reformistes, acaben acceptant propostes de l'esquerra institucional possibilistes. Podem trobar exemples per a discutir-hi la conveniència o no de l'acceptació d'eixes propostes, però també cal exportar l'exercici de si amb estes acceptacions podem contribuir a la creació del contrapoder popular en què participem.

més bàsics de la consciència burgesa: allò «existent», allò «usual» i allò «políticament correcte»⁵, però sobretot per la necessitat de condicionar la realitat als seus interessos partidistes i no al contrari. La participació institucional s'ha d'examinar de manera constant, però sobretot s'ha d'examinar la pràctica, fent crítica i autocrítica de si s'ha contribuït a la consolidació de qualsevol espai antagonista, o a la victòria de qualsevol pols al poder, o a la confrontació organitzada i conforme a la nostra estratègia de creació de contrapoder popular.⁶

D) Fer realitat la participació antagonista

Fent examen constant de la nostra pràctica, algunes idees per a dur a terme la participació antagonista passen per:

i) Afavorir o bé forçar les formes de democràcia popular, el protagonisme directe del poble, que són les formes pròpies vinculades a la construcció de poder popular. Sense caure en l'estètica que les esquerres institucionals practiquen, en les quals —per exemple— afavorir les formes de democràcia significa convidar els portaveus de les organitzacions, plataformes o entitats a participar de la institució (compareixent a les comissions, assistint al ple), que no és negatiu sempre que permeti visualitzar l'existència de conflicte social. Però el que plantegem va més enllà, i sig-

nifica desbordar les formes de la democràcia liberal, plantejar una participació directa i fora la de la institució, que es puga traslladar a la institució també però que en cap cas eixe trasllat servisca per a condicionar-ne els plantejaments apel·lant al realisme. Un exemple, fent ficció, seria en cas que existís un fort moviment pel no-pagament del deute; la participació popular podria servir per a fer l'exercici d'auditoria, el desbordament arribaria en cas que del procés s'haguera creat un espai de contrapoder capaç de reblar la voluntat institucional i posar el tema a debat, fins i tot acceptar les reivindicacions que resultaren de la participació.

ii) Conservar els trets essencials del moviment. Una participació antagonista mai pot identificar-se amb les estructures del poder, ha de conservar els trets diferencials de la seua militància, el compromís, la seua manera de fer xarxa, la seua manera d'organitzar-se, l'assemblearisme, el debat permanent sobre la necessitat o no de la lluita institucional per a complementar el projecte. Ací és clau llavors que la participació institucional siga complementària, amb punts de

subordinació si es considera convenient per al projecte de ruptura, però en cap cas autònoma, en cap cas directora del projecte.

iii) Ha de combinar les accions institucionals «legals» amb la pràctica desobedient, a la pròpia institució, i a l'ordre del sistema. Com abans comentàvem, la pràctica política és allò que finalment determina si el projecte és simple estètica o retòrica o no. Una pràctica desobedient coordinada amb la mobilització o amb les accions de desobediència, organitzades per part del nostre moviment o d'altres, però útils en la creació d'espais de contrapoder popular són claus per al reforç i l'afirmació d'eixos espais. És interessant un concepte que usa Rosa Luxemburg referent al fet que la violència de la classe obrera ha d'estar sempre disposada a entrar en acció en el moment oportú. Més encara, afirmava explícitament que sense eixa pressió de rereguarda, preventiva i amenaçant encara que no activa, la lluita parlamentària socialista es converteix en un passatemps espiritual. Eixa força en potència, inactiva però present en la realitat i organitzada i coordinada amb l'activitat parlamentària, podria obligar a

mesurar la duresa antide-mocràtica de les mesures anti-socials que la burgesia duga a terme, precisament per la por davant «l'efecte invisible i latent de la violència».

iv) No és intranscendent la qüestió del llenguatge, la recuperació de conceptes clars i contundents que es diferenciïn dels llenguatges tebis, reformistes, liberals, tecnocràtics, eficientistes, frívols. Mazzeo parla de recórrer als llenguatges clars i massius, despresos d'apel·lacions doctrinàries, però això no s'ha de confondre amb la desideologització, la despolitització. En paraules de l'autor és un greu

error, un acte d'ingenuïtat o d'oportunisme del pitjor, sostenir que la participació en instàncies electorals exigeix disfressar-se d'intrasistèmics i de transports classistes, i moure's en l'univers de sentit estandarditzat i «políticament correcte» del sistema partint de certa expertesa administrativa, i implica renunciar a qualsevol propòsit contrasistèmic.

v) Un altre repte de la participació seria el desemmascarament, és el deure d'assenyalar de manera constant:

- Que les institucions estan buides de sobirania popular. Cal llavors investigar i explicar

La construcció del poder des de baix, l'articulació dels espais de contrapoder, el canvi en les formes de l'acció política institucional, és de manera simultània un procés de desconstrucció de la ideologia i les cultures dominants i de construcció de capacitats organitzatives i de decisió, però sobretot és un procés en construcció i desenvolupament constants

quines maniobres interessades i a quins interessos concrets responen com a part de l'evidència que l'Estat i les seues institucions burgeses no garanteixen el bé comú ni l'interès general. D'exemples en podem trobar molts: l'entrada de fons voltors en els pressupostos de la Generalitat, la possible compra del parc d'habitatges públic per part d'algun d'estos fons, el projecte BCN World, en què els

terrenys per a construir són propietat de La Caixa, etc.

- Denunciar la manca de neutralitat i asèpsia ideològica de les institucions, que darrere dels discursos eficientistes, buròcrates i tecnòcrates continuen essent l'instrument central per a exercir la dominació sobre la majoria treballadora i els sectors populars. Eludir per tant totes les mistificacions que mostren la política com

una activitat d'elits, d'experts, de buròcrates, de tècnics etc. Mistificacions que no tenen altre fi que el de fer invisible el comandament burgès.

- L'existència de corrupteles i frau com a forma normal de funcionar del sistema institucional capitalista. Un exercici referent a això tracta de fer una feina de denúncia del frau sistemàtic i de l'existència de delictes en la manera habitual de

7. HARNECKER, M. *Sobre la construcció d'una nova hegemonia*, quan una classe social aconsegueix ser hegemònica, els seus plantejaments i propostes serveixen d'element cohesionador, ajudant a mitigar les contradiccions existents entre els seus diferents sectors socials. Quan la burgesia aconsegueix l'acceptació popular de l'ordre capitalista aconsegueix també la direcció cultural sobre la societat. És per açò que és important ajudar a l'esquerdament de l'hegemonia burgesa, i que les accions de desemmascament hi contribuïsqen. *A la conquista de una nueva hegemonía*, 2011, pàg. 20-23.

procedir dels partits a les institucions. Sense caure en la judicialització massiva com a forma normal, però recurrent-hi per desgastar la imatge del poder intocable. L'exercici que ha d'acompanyar la judicialització ha de ser el de tractament de la informació institucional i presentació de la mateixa, amb la voluntat de mostrar els buidells de les institucions i explicar-los de manera planera per contribuir a la desafecció de la societat a la democràcia liberal.

Una reflexió sobre el desemmascament en relació a la solució que les esquerres institucionals han aportat als pro-

blemes del frau i les corrupteles o de l'essència de les institucions mateixa és la «transparència». Hem de fugir de fer una recurrent cita a la transparència com a mecanisme de solució o de millor funcionament d'estes institucions, d'una banda per no acabar sent anticossos del capitalisme, un subproducte del capitalisme que ajuda a assenyalar allò que aflora del podriment institucional per tal que es millori i seguisca funcionant amb més legitimitat. Açò no vol dir que no citem la necessitat d'una actuació transparent per tal d'obtenir informació que ens arme en la lluita per deslegitimar el funcionament de les institucions i dels governs ca-

pitalistes, però esta mai pot ser vista com la panacea per a solucionar-ho tot.

En definitiva les accions de desemmascament han de servir per a reblar, esquarterar, l'hegemonia del capitalisme.⁷

vi) Un més del reptes d'esta participació és com garantir que els recursos econòmics de la participació institucional poden servir per a l'autoorganització; la creació d'eixos espais de disputa, per a socialitzar la necessitat de participació i implicació popular, i sobretot com fer-ho sense substituir les organitzacions populars. Com articular les desobediències necessàries.

E) A MODE DE REFLEXIÓ

La participació institucional servirà per a la construcció d'una alternativa socialista o contribuirà a un projecte revolucionari si s'encaixa de manera clara i conscient a modificar les relacions de poder entre l'Estat i les institucions, i per tant entre la classe dominant i la classe treballadora i classes populars.

Parlem de participació antagonista sabent que no és un concepte estàtic i que més enllà de la definició no s'ha concretat com es poden modificar eixes relacions de poder esmentades, o com es poden transfigurar els límits de les institucions.

Per decidir què és participació antagonista atendrem a la contribució que faci a la creació i consolidació de qualsevol espai de contrapoder. I tindrà sentit en tant que eixa forme part de manera complementària del nostre projecte i no com un fi en si mateixa.

Com a última idea per a la reflexió, la construcció del poder des de baix, l'articulació dels espais de contrapoder, el canvi en les formes de l'acció política institu-

cional, és de manera simultània un procés de desconstrucció de la ideologia i les cultures dominants i de construcció de capacitats organitzatives i de decisió, però sobretot és un procés en construcció i desenvolupament constants. I és important destacar-ho atès que no hi ha receptes i no hi ha fór-

mules, i com ho plantejem és un pols constant al poder del capital i a l'hegemonia d'este. És per açò que estem obligades a fer, perimetrar, reconfigurar, criticar, provar i seguir fent.

Cultura

Malgrat Hanns Johst*

Quant sent paraules
com ara “progrés”
i “forces democràtiques”
i “reunificació
del moviment de la classe obrera”
comence a badallar tant
que no podria traure el fiador
del meu revòlver
cas que en tingués un

Eric Fried

* Hanns Johst, un dels escriptors capdavanters del règim de Hitler, escrigué al seu drama *Schlageter*: “Quan sent la paraula cultura, em trac el fiador del meu revòlver”.